

NA POLEMICKÝCH výpadech nebylo však dosti. Nuncius Bonhomini rozšířil a prohloubil v červnu roku 1584 návrh Lanoyův z r. 1577 pamětním spisem, v němž nebylo zapomenuto na Bratry; proti nim radil nuncius přísně zakročit a dával v úvahu, zda by kacíři neměli být z Čech vypověděni. Šlo vědomě o dlouholetý plán. Ale již v červenci byl opět jednou *obnoven Jakubský mandát*. Bratři v něm viděli odpověď vlády na vstup Petra Voka z Rožmberka do Jednoty. Nebyl příliš důsledně prováděn. Stavové podobojí stáli většinou při Bratrích podle slibu z r. 1575 a platila zásada, že v náboženských věcech rozhoduje na každém panství jeho pán. Bratrské sbory se v následujících letech spíše rozmáhaly i v královských městech i tam, kde byly postiženy pronásledováním po šmalkaldské válce. Ti katoličtí páni, kteří se pod vlivem jezuitů dali získat pro útočné „nové katolicství“, začínali však již v poslední čtvrtině století protireformaci na svých statcích, často i tvrdými prostředky. Vratislav z Pernštejna, jenž v dřívějších letech po příkladě svých předků Jednotě přál, povolal z návodu své španělské manželky Marie Manriquez de Lara [1579] jezuity k pokatoličení Litomyšle, jejímž byl pánem. Brzy potom zahájil protireformaci v Lanškrouně a jinde na svých přílehlých panstvích. Když r. 1582 zemřel, ulevilo se zde Bratrům, v Litomyšli však jeho vdova v potlačování Bratrů i evangeliků pokračovala.

V *Mladé Boleslavi* trval bratrský sbor nadále pod ochranou synů pana Arnošta Krajíře, z nichž bratry přežil nejmladší Adam. Na boleslavském zámku nevládly již přísné mravy. B. Kálef musil vyloučit jednu ze sester pana Adama z Jednoty, protože hříšně porušila panenství. Poněvadž se provinila s neurozeným mužem, postihla ji ostatně i stavovská degradace a vydědění. Vzápětí však byl ze sboru vyloučen i pan Adam pro opilství a tanec uspořádaný na zámku [1577]. Pán se nepokořil, nemstil se však, ani nevstoupil do církve podobojí, jak byl k obojímu vybízen, a místo návštěvy sboru čítal své čeledi Augustova kázání ze „Summovníku“. Bratři viděli Boží trest proti Krajířům i proti zvláštěnému sboru, když panství Krajířů nad městem vzalo v dalších letech zasně a s ním i ochrana, které tu

Bratři od vrchnosti požívali. R. 1580 byl by Adam město málem ztratil pokutou za porušení zemského míru. Užil násilí v soukromém sporu s urozenými sousedy. R. 1588 zemřel jako poslední mužský potomek svého rodu. Vdova po něm, Marta z Veselice, podle soudu Václava Březana žena velmi zlobivá, lakomá a dravá, na chudé lidi nemilosrdná, stala se katoličkou. Svářila se o dědictví se dvěma sestrami pana Adama, které byly nakonec lstivě donuceny prodat město s velikou ztrátou Jiřímu z Lobkovic, horlivému katolíkově, jenž se činil ochráncem paní Marty, pracoval však i proti ní pro sebe. Bratřím hrozilo od nového pána a od jezuitů jím přivedených veliké nebezpečí. Týkalo se celé Jednoty při postavení, které v ní boleslavský sbor tak dlouho zaujímal. B. Kálef se uchýlil do Brandýsa n. O. a tam téhož roku zemřel. V brandýském pánu Karlu st. z Žerotína, brzy potom manželů jedné z Krajířoven, a v Petru Vokovi našli však Bratři náhradu za Krajíře. Vlivem obou pánů přešlo boleslavské panství zakrátko do rukou luterána Bohuslava Jáchyma z Lobkovic. Nový pán se sice pokusil připojit Bratry k luterské církvi, oni však obstáli. Když pak si r. 1595 boleslavští měšťané vykoupili plnou svobodu a stali se královským městem, slíbili si Bratři a luteráni vzájemnou dohodu, lásku a rovnoprávnost. Tu již mohl [1596] na boleslavský Karmel přesídlit Kálefův nástupce B. Jan Efraim, do té doby správce sboru ve vsi Tuchoměřicích u Prahy, odkud pečoval i o pražské Bratry. Od r. 1594 byl po smrti B. Encáše sudím Jednoty.

Těžší ranou než dočasné ohrožení boleslavského sboru byly ztráty, které Bratři utrpěli *odstupy*. Nebyly tak hojné jako v protestantské šlechtě v Polsku, šlo však o muže, kteří své schopnosti postavili vzápětí do služby protireformace. Pan Adam Slavata z Chlumu, z předního rodu bratrského v Čechách, byl hluboce namoucen, když se rozneslo [1597], že se jeden z jeho synů, Vilém, stal katolíkem. Na otcovy listy, jimiž jej volal zpět k čistě víře předků a v nichž trpce želel, že mu dopustil cestovat po katolické Italii, odpovídal rozsáhlými výklady o pravdě katolického náboženství. Těžko věřit, že je psal bez přispění svých nových duchovních rádců a že přestoupil z důvodů vskutku